

Data: 20.12.2022

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZARZĄDU ZA SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Odpowiedzialność za przygotowanie rocznego sprawozdania finansowego jednostki spoczywa na kierowniku. Cięży na nim obowiązek zapewnienia sporządzenia, zatwierdzenia oraz przedstawienia sprawozdania właściwym organom w terminach przewidzianych w przepisach prawa. W sytuacji gdy kierownikiem jest organ wieloosobowy, to uważa się za niego wszystkich członków tego organu.

Sprawozdanie finansowe to dokument sporządzany na dzień bilansowy, zawierający podstawowe informacje o działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. Prawidłowo sporządzone sprawozdanie finansowe powinno w sposób uporządkowany dostarczać informacji na temat sytuacji finansowej i majątkowej jednostki gospodarczej. Obowiązki sprawozdawcze w tym zakresie nakłada na przedsiębiorców ustawa o rachunkowości, a ich niedotrzymanie może wiązać się z dotkliwymi sankcjami.

Głównymi elementami sprawozdania finansowego są:

- bilans – wykazujący stan aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy,
- rachunek zysków i strat – sporządzany w wariantach porównawczym lub kalkulacyjnym, przedstawiający przychody pochodzące z różnych rodzajów prowadzonej działalności oraz związane z tym koszty,
- informacja dodatkowa – obejmująca wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Ponadto w przypadku podmiotów, których sprawozdanie podlega corocznemu badaniu przez biegłego rewidenta:

- rachunek przepływów pieniężnych – przedstawiający przepływ środków pieniężnych w danym przedsiębiorstwie,
- zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym – dostarczające informacji o zmianach, jakie nastąpiły w poszczególnych składnikach kapitału (funduszu) własnego w ciągu roku obrotowego.

KTO SPORZĄDZA SPRAWOZDANIE

Obowiązek sporządzania sprawozdań finansowych może dotyczyć różnych podmiotów. Decydująca jest metoda ewidencjonowania przychodów i kosztów funkcjonująca w jednostce.

Podmiotami które zobowiązane są sporządzać sprawozdania finansowe, są:

- jednostki, które zgodnie z ustawą o rachunkowości, są zobowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- jednostki, które dobrowolnie wybrały księgi rachunkowe prowadzone zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Obowiązek sprawozdawczy może więc dotyczyć zarówno sprawozdań finansowych spółek, jak również sprawozdań finansowych fundacji czy osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą.

Ustawa o rachunkowości zakłada możliwość zwolnienia z obowiązku sprawozdawczego w przypadku niektórych spółek. Kryterium stanowi w tej sytuacji rodzaj prowadzonej działalności, osiągnięty w poprzednim roku podatkowym próg przychodowy oraz sposób prowadzenia rozliczeń.

UWAGA!

Podmiotami zwolnionymi z obowiązku sporządzania sprawozdań finansowych są spółki jawne osób fizycznych i spółki partnerskie w sytuacji, gdy ich przychody w roku obrotowym wyniosły mniej niż równowartość 2 mln euro.

Kierownicy tych jednostek składają wówczas we właściwym Krajowym Rejestrze Sądowym oświadczenie o braku obowiązku sporządzenia i złożenia rocznego sprawozdania finansowego. Mają na to sześć miesięcy od dnia kończącego rok obrotowy.

ORGANY ODPOWIEDZIALNE

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, zobowiązanymi do zapewnienia, że sprawozdanie finansowe spełnia wymagania przewidziane w ustawie są: kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę.

Odpowiadają oni solidarnie wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem stanowiącym naruszenie obowiązku sprawozdawczego wynikającego z przepisów prawa.

Kierownik jednostki jest odpowiedzialny za:

- sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Spółki zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, przyjętą polityką rachunkowości oraz z obowiązującymi spółkę przepisami prawa i umową,
- kontrolę wewnętrzną, którą uznaje się za niezbędną, by umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia, spowodowanego oszustwem lub błędem.

Członkowie rady nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej spółki.

Co istotne, kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie sprawozdawczości również w sytuacji, gdy została ona powierzona innej osobie lub przedsiębiorcy. Korzystanie zatem przez podmiot z usług biura księgowego nie zwalnia jego kierownika z obowiązków sprawozdawczych nałożonych na niego przez ustawę o rachunkowości.

W przypadku niezastosowania się przez osoby odpowiedzialne, do przepisów ustawy w zakresie sprawozdawczości, przewidziana została odpowiedzialność karna. Dotyczy ona m.in.:

- niesporządzenia sprawozdania finansowego,
- sporządzenia sprawozdania niezgodnie z przepisami ustawy,
- zawarcia w sprawozdaniu nierzetelnych danych,
- niepoddania sprawozdania finansowego badaniu, jeżeli obowiązek taki istniał,
- nieudzielenie lub udzielenie niezgodnych ze stanem faktycznym informacji, wyjaśnień, oświadczeń biegłemu rewidentowi albo niedopuszczenie go do pełnienia obowiązków,
- niezłożenie sprawozdania finansowego we właściwym rejestrze.

UWAGA!

Istotną zmianą wprowadzoną przez nowelizację Kodeksu spółek handlowych, która weszła w życie 13 października 2022 r., jest nałożenie obowiązku udziału kluczowego biegłego rewidenta lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej w posiedzeniach rady nadzorczej, których przedmiotem będzie ocena sprawozdania finansowego spółki, sprawozdania zarządu oraz wniosków dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty, a także sporządzenie sprawozdania rady nadzorczej. Obowiązek ten odnosi się do podmiotów, których sprawozdanie finansowe podlega badaniu ustawowemu.

PROCES I TERMINY

Kierownik jednostki zobowiązany jest do zapewnienia sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia bilansowego, a następnie przedstawienia go właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostką przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. W praktyce, sporządzającym sprawozdanie finansowe jest główny księgowy lub zewnętrzna firma, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

UWAGA!

Sprawozdanie finansowe powinno zostać podpisane przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz kierownika jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy – przez wszystkich członków tego organu lub co najmniej jedną osobę wchodzącą w jego skład.

Podpisanie sprawozdania przez wyłącznie jedną osobę wchodzącą w skład organu wymaga jednak złożenia przez pozostałe osoby wchodzące w skład tego organu oświadczeń, że sprawozdanie finansowe spełnia wymagania przewidziane w ustawie, lub odmów złożenia takich oświadczeń.

Odmowa podpisu sprawozdania finansowego wymaga sporządzenia pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego.

Podpisanie sprawozdania finansowego stanowi potwierdzenie, że spełnia ono wymagania przewidziane w ustawie.

Podpisane sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż sześć miesięcy od dnia bilansowego.

Organem zatwierdzającym jest organ, który zgodnie z obowiązującymi jednostką przepisami prawa, statutem, umową lub na mocy prawa własności jest uprawniony do zatwierdzania jej sprawozdania finansowego. W zależności zatem od formy działalności mogą być nim wspólnicy, walne zgromadzenie wspólników lub osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą.

W przypadku jednostek spełniających warunki ustawy o rachunkowości, dotyczące wymogu poddania sprawozdania finansowego obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta, przed złożeniem sprawozdania konieczne jest uzyskanie opinii dotyczącej jego prawidłowości.

Po zatwierdzeniu przez organ odpowiedzialny sprawozdania finansowego, w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia, kierownik jednostki wpisanej do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), zobowiązany jest złożyć we właściwym rejestrze następujące dokumenty:

- roczne sprawozdanie finansowe;
- sprawozdanie z badania (jeżeli sprawozdanie finansowe podlegało badaniu przez biegłego rewidenta);
- odpis uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty;
- sprawozdanie z działalności w przypadku jednostek zobligowanych do jego sporządzenia.

W przypadku podatników podatku dochodowego od osób prawnych, niewpisanych do rejestru przedsiębiorców KRS, a zobowiązanych do sporządzenia sprawozdania finansowego, sprawozdanie powinno zostać przekazane wyłącznie do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) w terminie 10 dni od daty jego zatwierdzenia.

Natomiast podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych, prowadzący księgi rachunkowe i mający obowiązek sporządzania sprawozdań finansowych, przekazują sprawozdania wyłącznie do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) przed upływem terminu określonego na złożenie zeznania podatkowego, czyli do 30 kwietnia.

→Tabela 1: Odpowiedzialność w zakresie sporządzenia sprawozdania finansowego

Forma prawna	Odpowiedzialność za sprawozdanie finansowe
Jednoosobowa działalność gospodarcza	Właściciel
Spółka cywilna	Wspólnicy prowadzący sprawy spółki
Spółka jawna	Wspólnicy prowadzący sprawy spółki
Spółka partnerska	Wspólnicy prowadzący sprawy spółki lub zarząd
Spółka komandytowa	Komplementariusze prowadzący sprawy spółki
Spółka komandytowo-akcyjna	Komplementariusze prowadzący sprawy spółki
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Zarząd
Spółka akcyjna	Zarząd

→Tabela 2: Organy uprawnione do zatwierdzania sprawozdania finansowego

Forma prawna	Organ zatwierdzający
Jednoosobowa działalność gospodarcza	Właściciel
Spółka cywilna	Wspólnicy
Spółka jawna	Wspólnicy
Spółka partnerska	Wspólnicy
Spółka komandytowa	Wspólnicy
Spółka komandytowo-akcyjna	Zwyczajne walne zgromadzenie
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Zwyczajne zgromadzenie wspólników
Spółka akcyjna	Zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy

Beata Ostój-Korabik, Senior Associate w [krakowskim biurze Rödl & Partner](#)